

УДК № 336

О.С. ДРУГОВА, асистент, НТУ «ХП», Харків,
Г.В. КЛИМЕНКО, студентка, НТУ «ХП», Харків

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА – СУБ'ЄКТА ЗЕД

У роботі розглянуті фактори та причини, які впливають на забезпечення фінансової стійкості на підприємстві – суб'єкті ЗЕД.

Ключові слова: підприємство, фінансова стійкість, фінансовий стан, фактори фінансової стійкості.

В работе рассмотрены факторы и причины, влияющие на обеспечение финансовой устойчивости на предприятии-субъекте ВЭД.

Ключевые слова: предприятие, финансовая стойкость, финансовое состояние, факторы финансовой стойкости.

Factors and reasons, influencing on providing of financial stability on an enterprise-subject VED, are in process considered.

Keywords: enterprise, financial firmness, financial state, factors of financial firmness.

Постанова проблеми. Сучасні проблеми глобалізації світового економічного розвитку не оминають і Україну, яка поступово інтегрується до міжнародної економіки. Основним суб'єктом сучасних міжнародних економічних відносин є підприємство як ключова ланка ринкової економіки. Фінансова стійкість підприємства є важливою і невід'ємною частиною діяльності підприємства, яка за ефективного використання всього її потенціалу здатна позитивно впливати на ефективність виробництва, його технічний рівень, якість продукції та фінансові результати.

Вихід підприємств на зовнішні ринки сприяє пристосуванню економіки до системи світогосподарських відносин, формування економіки відкритого типу. Саме тому фінансова стійкість підприємства є суттєвим чинником підвищення ефективності господарської діяльності як на рівні мікроекономіки, так і в масштабах усього народного господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підприємство, яке є прибутковим і фінансово стійким, має перспективи стабільного економічного зростання. Підприємство, яке є прибутковим, але не є фінансово стійким, найбільш ймовірно в майбутньому матиме фінансові проблеми, зумовлені нестачею коштів для здійснення поточних витрат, затримками в розрахунках із постачальниками-кредиторами та акціонерами, труднощами при погашенні ба-

нківських позик та емітованих підприємством боргових зобов'язань. Таким чином, головна умова ефективного функціонування підприємства в умовах ринкового середовища – стійкість.

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Фінансову стійкість підприємства тісно пов'язано із перспективною його платоспроможністю, її аналіз дає змогу визначити фінансові можливості підприємства на відповідну перспективу [1].

Комерційна діяльність підприємства на зовнішньому ринку безпосередньо пов'язана з різноманітними факторами. Вони можуть бути як внутрішніми так і зовнішніми. Фінансова стійкість підприємства ЗЕД у більшій мірі залежить від факторів, які належать до зовнішнього середовища.

Термін "зовнішнє середовище" включає у себе різні аспекти: економічні умови господарювання; пануючі у суспільстві техніку й технології; платоспроможний попит споживачів; економічна, фінансова, кредитна політика законодавчої й виконавчої влади; соціальна й економічна ситуації у суспільстві тощо. Зазначені зовнішні фактори справляють вплив на всі аспекти виробничо-фінансової діяльності підприємства і, через них, на його, фінансову стійкість [2].

Зовнішні фактори впливу на фінансову стійкість підприємства ЗЕД можна ідентифікувати таким чином:

- 1) Економічні (податкова політика, рівень інфляції, конкуренція, інвестиційний клімат, стан економіки країни);
- 2) Соціально-політичні (соціально-політична стабільність, зовнішньоекономічна політика держави, ефективність економічних зв'язків, зміна умов експорту та імпорту, антимонопольна політика);
- 3) Фінансові (процентна ставка, кредитна політика, валютна політика, страхування підприємства);
- 4) Демографічні (чисельність та склад населення, рівень життя);

5) Науково-технічний прогрес (міжнародна конкуренція, інноваційний процес).

Як приклад забезпечення фінансової стійкості підприємства ЗЕД можна розглянути послідовність планування його фінансової стійкості. При розробці послідовності планування фінансової стійкості підприємства необхідно врахувати фактори зовнішнього та внутрішнього середовища в їх тісному взаємозв'язку, розподіл залучених підприємством фінансових ресурсів, обсягів фінансових вкладень за конкретними напрямками діяльності підприємства, структурними підрозділами та проектами, що реалізуються підприємством.

Етап 1. Планування фінансового розвитку підприємства – суб'єкта ЗЕД

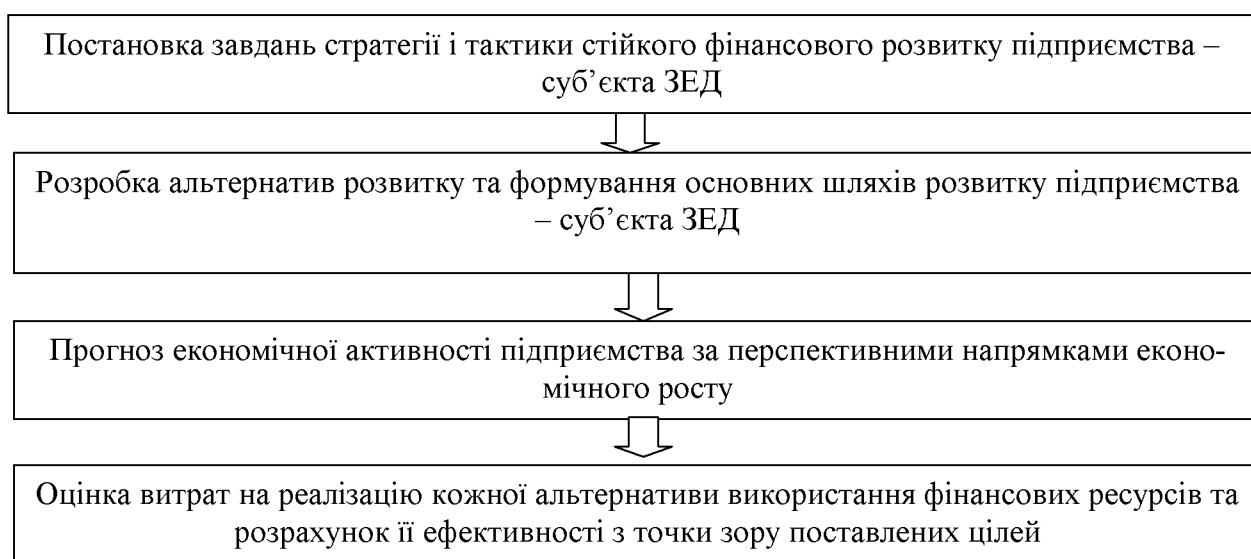

Рис. 1 – Планування фінансового розвитку підприємства – суб'єкта ЗЕД

На даному етапі проводиться постановка задач стратегії і тактики стійкого фінансового розвитку підприємства.

Встановлюються альтернативні шляхи розвитку і формулюються основні напрямки розвитку для подальшої роботи над ними (рис.1).

Етап 2. Аналіз фінансової стійкості підприємства – суб'єкта ЗЕД

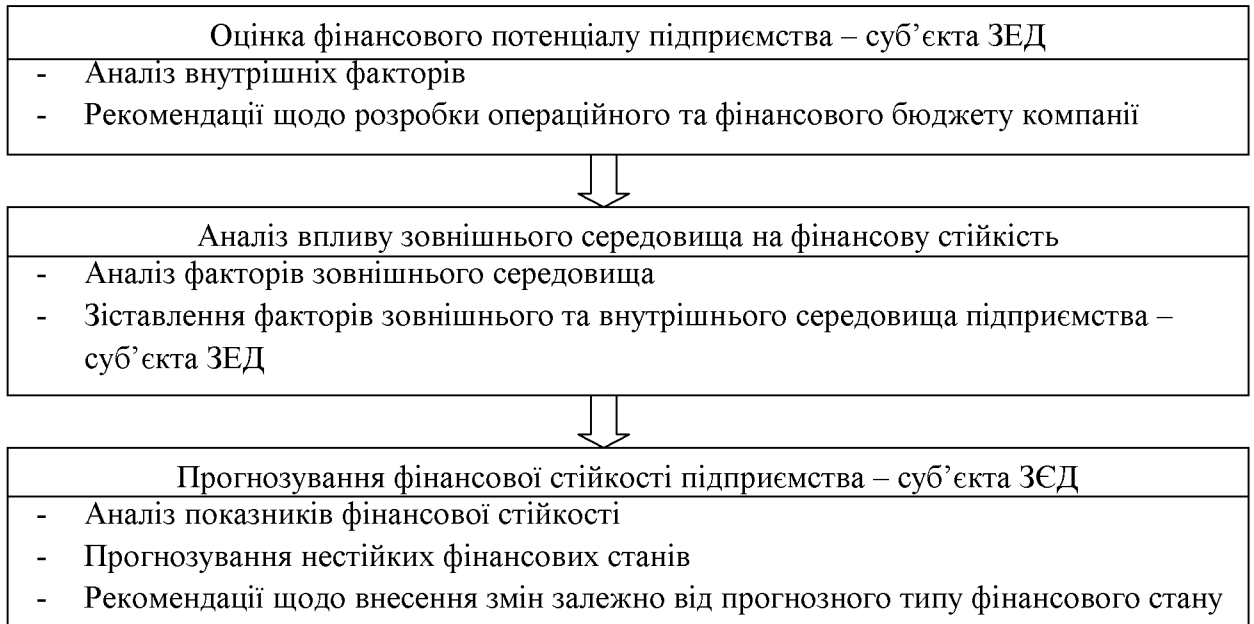

Рис. 2 – Аналіз фінансової стійкості підприємства – суб'єкта ЗЕД

Оцінка фінансового потенціалу підприємства. Здійснюється аналіз внутрішніх факторів – складових потенціалу підприємства. На даному етапі необхідно визначити наскільки цілеспрямовано, взаємоузгоджено та раціонально взаємодіють елементи фінансової системи між собою, наскільки раціонально організована сама система, її структура, тому що від цього залежить величина фінансового потенціалу, а отже, і наближення фінансової системи до стійкої рівноваги. Стан фінансової системи підприємства тим ближчий до стійкої рівноваги, чим більший потенціал підприємства.

Аналіз впливу зовнішнього середовища на фінансову стійкість. Значну увагу на даному етапі треба приділити фактору найбільш слабких елементів фінансової системи підприємства. Від прогнозу даного етапу вимагається виявлення основних обмежень у технологічній області, у відтворенні основного капіталу, у виробничо-організаційній, макро- та мікроекономічній, інституційній сферах і т.д. Необхідно проаналізувати, яким чином підприємство може успішно протидіяти зовнішнім факторам та реагувати на них, посилюючи позитивні наслідки у власному фінансовому стані.

Прогнозування фінансової стійкості підприємства. Проводиться комплексна оцінка фінансової стійкості підприємства та визначається тип фінансової стійкості за обраний період часу, а також можливі критичні точки розвитку фінансової системи. Важливою складовою методики оцінки та прогно-

зування фінансової стійкості являється чіткий розподіл дії планів стратегічних і оперативних заходів залежно від типу фінансового стану підприємства (рис. 2).

Етап 3. Розробка рекомендацій для управління фінансовими ресурсами підприємства – суб'єкта ЗЕД

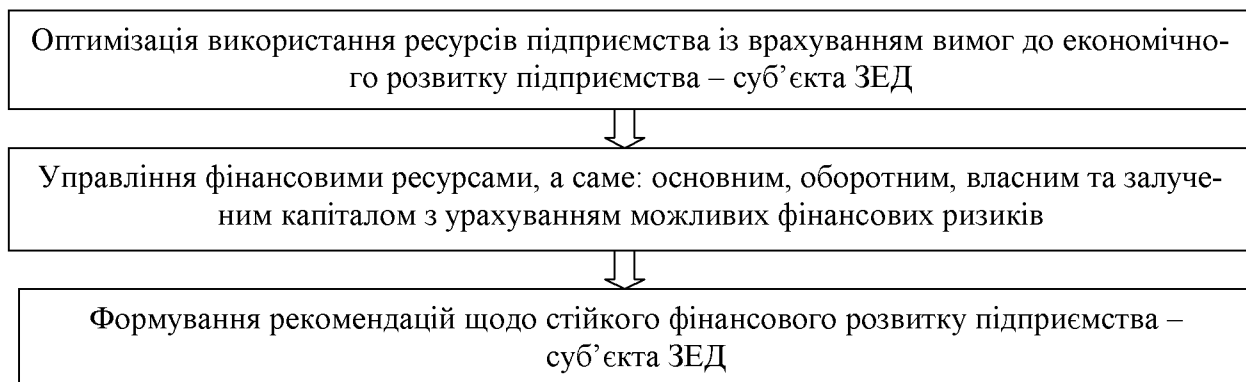

Рис. 3 – Розробка рекомендацій для управління фінансовими ресурсами підприємства – суб'єкта ЗЕД

Для підприємства управління фінансовою стійкістю може виступати важливим фактором підвищення ефективності його діяльності, тому що дозволяє оптимізувати процес використання різних видів ресурсів.

На даному етапі проводиться аналіз наявних можливостей запобігання фінансовій нестійкості на основі виконання вимог щодо економічного розвитку підприємства (рис. 3).

Таким чином, використання даної послідовності планування фінансової стійкості підприємства повинно забезпечити стійкий розвиток підприємства, фінансування різних видів діяльності підприємства із зовнішніх та внутрішніх джерел, а також раціональне використання фінансових ресурсів.

Висновки. Отже, фінансова стійкість важлива і невід'ємна частина діяльності підприємства – суб'єкта ЗЕД. Фінансово стійке підприємство має змогу вчасно здійснювати платежі, переносити непередбачені потрясіння, фінансувати свою діяльність, підтримувати абсолютну ліквідність та ефективність виробництва.

Забезпечення фінансової стійкості складається у 3 етапи, це дає змогу підприємству зібрати інформацію, яка надасть можливість прогнозувати май-

бутній фінансовий стан підприємства та запобігти негативним наслідкам діяльності.

Таким чином, для досягнення фінансової стійкості, підприємство повинно планувати фінансову діяльність та прогнозувати фінансові можливості підприємства на відповідну перспективу.

Список літератури: 1 *А.М. Поддєрьогін „Фінанси підприємства”*-К.:КНЕУ, 2004.-546 с. 2 Теорія фінансової стійкості підприємства. Монографія / за редакцією М.С. Заюкової. – Вінниця: УНІВЕРСУМ, 2004. – 155 с. 3 *Кизим М.О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія/ М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко, Ю. С. Копчак.* – Харків: ВД «ІН-ЖЕК», 2009.– 144 с.